

Toelichting flexibiliteit binnen het ANLB 2016

Het nieuwe stelsel ANBL2016 biedt het collectief op meerdere manieren flexibiliteit in de uitvoering van het agrarisch natuur- en landschapsbeheer. De gebiedsaanvraag, de toepassing van de beheerpakketten en de uitwerking van de achterdeur kunnen zo ingevuld worden dat het collectief het beheer flexibel kan inzetten tijdens het beheerseizoen, maar ook naar het volgende beheerjaar toe. Daarnaast kan het collectief een veiligheidsmarge inbouwen om te voorkomen dat de ondergrens van de gebiedsaanvraag niet gehaald wordt.

In deze toelichting wordt de flexibiliteit aan de voor- en achterdeur en binnen de administratie beschreven. Een overzicht van de mogelijkheden is gegeven in tabel 1, deze worden daarna per onderdeel verder toegelicht inclusief een uitwerking van de mogelijkheden voor het combineren van beheerpakketten binnen het weidevogelbeheer.

Tabel 1: Overzicht van de mogelijkheden voor flexibiliteit aan de voor- en achterdeur en in de administratie van het collectief bij de uitvoering van het ANLB2016.

	Opties
Aan de voordeur	Opstellen maatwerkpakketten Berekenen regionale tarieven Bandbreedte in de beschikking op de gebiedsaanvraag Modulaire gebiedsaanvraag en beschikking Belonen voor natuurresultaat
In de administratie	Instellen zoekgebied Wijzigingen tot 15 mei: <ul style="list-style-type: none"> • Deelnemers, beheerpakketten en locaties Wijzigingen na 15 mei: <ul style="list-style-type: none"> • Alleen beheerpakketten Aanpassen contractduur (1 tot 6 jaar)
Aan de achterdeur	Aanpassen beheervergoeding Reserveren budget voor wijzigingen in beheer Wijzigen beheer tijdens het beheerjaar Belonen voor natuurresultaat Betalen voor geleverde dienst

Aan de voordeur

Maatwerkpakketten

Als de beheerpakketten uit de landelijke lijst onvoldoende bijdragen aan het realiseren van de doelen uit het natuurbeheerplan, dan kan het collectief via regionaal maatwerk een aangepast beheerpakket opstellen dat beter aansluit bij het gebied en de te beschermen doelsoorten. Een maatwerkpakket is na goedkeuring landelijk beschikbaar voor alle collectieven en daarmee getoetst op ecologische effectiviteit, uitvoerbaarheid en controleerbaarheid.

Regionale tarieven

Voor alle beheerpakketten wordt een tarief berekend op basis van gemiddelde bedrijfsvoeringen over heel Nederland. Als de regionale landbouwpraktijk sterk afwijkt van het landelijke gemiddelde, doordat bijv. de gewasopbrengsten substantieel hoger of lager zijn dan het landelijk gemiddelde, kan voor die regio een aangepast tarief berekend worden. De procedure hiervoor staat beschreven in de SCAN Handleiding maatwerkpakketten.

Bandbreedte in de beschikking op de gebiedsaanvraag

In de beschikking op de gebiedsaanvraag wordt in ieder geval een minimum aantal te beheren hectares vastgelegd. Dit is een harde ondergrens in dezelfde lijn die nu in de SNL geldt: op het moment dat je minder dan het afgesproken aantal hectares levert, wordt de aanvraag ingetrokken en moeten de ontvangen subsidie worden terugbetaald. Om dit te voorkomen kent de gebiedsaanvraag een afgesproken bandbreedte van 15% van de totale gebiedsaanvraag.

Het collectief heeft de ruimte om tot 100% van het budget afspraken te maken voor de looptijd van de beschikking op de gebiedsaanvraag (6 jaar), maar er wordt beschikt op de ondergrens: 85% van het aantal te realiseren hectares uit de gebiedsaanvraag.

Deze ruimte is ingebouwd als veiligheidsmarge maar biedt ook ruimte om tijdens de looptijd van de beschikking het beheer nog uit te breiden tot het maximum van 100%.

Modulaire opbouw gebiedsaanvraag en beschikking

De mogelijkheid om een modulaire aanvraag en beschikking op te stellen wordt op dit moment onderzocht door Bij12. Een modulaire aanvraag biedt het collectief de mogelijkheid om gedurende de looptijd van de aanvraag beheer uit te breiden, waarbij bijvoorbeeld in de eerste drie jaar 10% van de aanvraag niet wordt benut tegen 110% in de laatste drie jaar. Gemiddeld genomen heeft het collectief over de looptijd van 6 jaar dan wel voldaan aan zijn verplichting. *Deze uitwerking is nog niet opgenomen in de regeling maar wordt op dit moment (dd. 19-12-2014) onderzocht door Bij12.*

In de administratie

Wijzigingen in deelnemers, beheerpakketten en locaties tot 15 mei

Tot 15 mei (sluitingsdatum van de e-GDI) kan het collectief de volgende wijzigingen doorvoeren:

- nieuwe deelnemers toevoegen;
- schuiven met de locaties van de beheerpakketten;
- het beheerpakket wijzigen.

Deze mogelijkheden worden geboden om juist tijdens het beheerseizoen nog in te kunnen spelen op ecologische ontwikkelingen in het gebied.

Alleen wijzigingen in beheerpakketten na 15 mei

Na 15 mei kan alleen nog het beheerpakket gewijzigd worden. De locaties liggen vast. Het daaropvolgende beheerjaar kunnen wel weer nieuwe locaties worden toegevoegd. Wanneer na 15 mei alsnog blijkt dat het beheer op een ecologisch verkeerde locatie ligt, heeft het collectief de mogelijkheid om het beheer terug te zetten naar een lichtere variant beheerpakket en op een andere meer relevante locatie het liggende beheer aan te passen. *De mogelijkheid om na 15 mei alsnog het beheerpakket te verwijderen van het perceel of het perceel terug te trekken uit het betaalverzoek is nog niet in de regeling opgenomen en wordt op dit moment (dd. 19-12-2014) onderzocht door Bij12.*

Aanpassen contractduur

De beschikking op de gebiedsaanvraag wordt afgegeven voor een looptijd van 6 jaar. De beheercontracten met de deelnemers zijn echter niet automatisch gebonden aan de looptijd van de gebiedsaanvraag. De looptijd van de contracten kan variëren van 1 tot 6 jaar. Voor pakketten die essentieel zijn voor het mozaïek/netwerk of die tijd nodig hebben gehad om tot de gewenste kwaliteit te komen, zoals plas-dras of botanisch grasland, is een langere looptijd logisch. Via het controle- en sanctiebeleid bestaat dan nog altijd de mogelijkheid om het beheer te beëindigen of terug te zetten naar een lichtere variant als alsnog blijkt dat de beoogde kwaliteit niet gehaald wordt. Voor lichtere varianten beheer waar je flexibel mee om wilt kunnen gaan, kan een korte looptijd in het contract afgesproken worden.

Belonen voor natuurresultaat

Om deelnemers te motiveren voor de uitvoering, is het inbouwen van een vorm van resultaatbeloning een mogelijkheid. Veel ANV's hebben daar de afgelopen jaren al mee gewerkt door boeren te belonen voor het aantal beschermde nesten op hun bedrijf. Om dit te kunnen continueren is voor het vernieuwde stelsel het onderscheid gemaakt tussen het beheerpakket 'Nesten zoeken' en het beheerpakket 'Nesten beschermen'. Daarmee kan dit nu ook via de voordeur geregeld worden.

Aan de achterdeur

Aanpassen beheervergoeding

Per pakket wordt landelijk een tarief berekend inclusief de overheadkosten van het collectief. SCAN adviseert om de beheervergoeding voor de deelnemer te bepalen op 80% van het landelijke tarief (zie Advies gebruik tarieven dd. 16-10-2014). Aan de achterdeur heeft het collectief de ruimte om aangepaste beheervergoedingen naar de deelnemers te hanteren. Men kan hogere vergoedingen betalen om bijvoorbeeld potentiële deelnemers over de streep te trekken of de deelname voor een bepaald beheerpakket te stimuleren. Ook het omgekeerde is mogelijk: het collectief betaalt lagere beheervergoedingen voor specifieke beheerpakketten en speelt daarmee budget vrij voor resultaatbeloning of het afsluiten van extra beheerpakketten op andere locaties.

Reserveren budget voor wijzigingen in beheer

Om tijdens het beheerjaar goed in te kunnen spelen op ecologische ontwikkelingen in het gebied is, met name voor het weidevogelbeheer, belangrijk om budget te reserveren voor het aanpassen van de beheerafspraken. Het inschatten van de benodigde reservering in het budget is afhankelijk van:

- de gekozen beheerstrategie;
- de typen beheerpakketten die al zijn afgesloten;
- de gewenste hoeveelheid ruige mest contracten;
- de gewenste hoeveelheid greppel plas dras;
- de gewenste hoeveelheid kuikenvelden;
- de gewenste hoeveelheid nestbescherming.

Op basis van de ervaringen tot nu toe is een reservering van 10 tot 30% van het budget nodig afhankelijk van de deelnamebereidheid van de boeren voor last minute beheer in de afgelopen jaren.

Wijzigen beheer

Tijdens het beheerjaar zijn er diverse mogelijkheden voor het aanpassen van het beheer en het inspelen op ontwikkelingen in het gebied. In het 'Overzicht beheerpakketten' is voor het weidevogelbeheer per pakket aangegeven met welke andere beheerpakketten combineren mogelijk is. In tabel 2 in deze toelichting wordt een overzicht gegeven van de mogelijkheden. Voor de overige beheertypen zijn pakketten ontwikkeld, die inspelen op de benodigde beheerfuncties voor het gehele beheerjaar afhankelijk van de te beschermen doelsoorten. Afhankelijk van het beheerpakket en de afgesproken looptijd van het beheercontract, kan het collectief de locaties van de beheerpakketten of het beheerpakket zelf wijzigen gedurende de looptijd van de beschikking op de gebiedsaanvraag.

Belonen voor natuurresultaat

Om deelnemers te motiveren voor de uitvoering, is het inbouwen van een vorm van resultaatbeloning een mogelijkheid. Als collectief heb je de mogelijkheid om de beheervergoeding voor een bepaald pakket gedeeltelijk om te zetten in een resultaatbeloning. Voor weidevogelbeheer is daarvoor al het beheerpakket 'Nesten beschermen' opgesteld. Daarmee kan dit ook via de voordeur geregeld worden voor het weidevogelbeheer.

Betalen voor geleverde dienst

Met name voor het landschapsbeheer wordt er vaak met een bepaalde beheercyclus gewerkt, welke ook is verrekend in het tarief. Het collectief kan met de deelnemers afspreken dat zij de beheervergoeding alleen ontvangen nadat zij daadwerkelijk het beheer hebben uitgevoerd. De deelnemers krijgen dan in één jaar het volledige bedrag voor het onderhoud van de beheereenheid uitbetaald.

Inzet van beheerpakketten binnen het weidevogel beheer

Binnen het weidevogelbeheer zijn er veel mogelijkheden voor het combineren van beheerpakketten. In tabel 2 wordt hiervan een overzicht gegeven.

Tabel 2: Mogelijkheden voor het combineren van beheerpakketten binnen de beheertypen (niet)-kritische weidevogelbeheer.

Pakket	Flexibiliteit in de toepassing
Weidevogelgrasland met rustperiode (pakket 1)	Op het geheel of een deel van het perceel te verlengen van 1 juni tot 15 augustus tijdens het seizoen
Kuikenvelden (pakket 2)	Neer te leggen op geheel of een deel van het perceel met het beheerpakket: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Legselbeheer (pakket 4); ➤ Extensief beweid weidevogelgrasland (pakket 6); ➤ Hoog waterpeil (pakket 9). Het pakket kan ook gecombineerd worden met ruige mest (pakket 7).
Plas-dras en greppel plas-dras (pakket 3 a t/m h)	Op geheel of delen van perceel te verlengen van 15 april tot 15 augustus
Greppel plas dras (pakket 3 i t/m l)	Tijdens het seizoen toe te passen op geheel of delen van percelen met het beheerpakket: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Weidevogelgrasland met rustperiode (pakket 1); ➤ Kuikenvelden (pakket 2); ➤ Legselbeheer (pakket 4); ➤ Kruidenrijk weidevogelgrasland (pakket 5); ➤ Extensief beweid weidevogelgrasland (pakket 6) ➤ Hoog waterpeil (pakket 8). Voor het beheerpakket greppel plas dras is apart de inkomstenderving bepaald, waardoor de beheereenheid apart ingetekend moet worden en niet gestapeld kan worden op lopend beheer.

Legselbeheer (pakket 4)	Tijdens het seizoen kan het beheer omgezet worden naar/gecombineerd worden met: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kuikenveld (pakket 2) ➤ Ruige mest (pakket 7) ➤ Greppel plas-dras (pakket 3 i t/m l) ➤ Hoog waterpeil (pakket 9).
Kruidenrijk grasland (pakket 5)	Op geheel of delen van perceel te verlengen van 15 juni tot 1 augustus
Extensief beweid weidevogelgrasland (pakket 6)	Tijdens het seizoen kan het beheer gecombineerd worden met: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kuikenveld (pakket 2)
Ruige mest (pakket 7)	Tijdens het seizoen toe te passen op geheel of delen van percelen met het beheerpakket: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Weidevogelgrasland met rustperiode (pakket 1); ➤ Kuikenvelden (pakket 2); ➤ Kruidenrijk weidevogelgrasland (pakket 5); ➤ Extensief beweid weidevogelgrasland (pakket 6).
Hoog waterpeil (pakket 8)	Het beheerpakket hoog waterpeil kan gecombineerd worden met de beheerpakketten: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Weidevogelgrasland met rustperiode (pakket 1); ➤ Kuikenvelden (pakket 2); ➤ Legselbeheer (pakket 4); ➤ Kruidenrijk weidevogelgrasland (pakket 5); ➤ Extensief beweid weidevogelgrasland (pakket 6).